

Nytt besöksmål – uppdrag fördjupad förstudie

Grunduppdrag

Linköpings kommun har tecknat avtal med Visit Linköping & Co avseende "Grunduppdrag besöksnäring" (ks 2014:§241), detta avtal omfattar perioden 2014-2020. I detta avtal anges särskilt att bolaget ska stimulera aktörer inom besöksnäringen att ta fram **nya utvecklingsbara upplevelser/reseanledningar till Linköping.**

Vidare anges att bolaget ska samverka med och utveckla besöksnäringen genom att aktivt arbeta för **nyetableringar och entreprenörskap inom besöksnäringen** samt medverka i **utvecklingen av starka varumärken.**

Effekter av ett besöksmål

- Ökad turistekonomisk omsättning (besökarnas konsumtion på destinationen)
- Ökad tillväxt och sysselsättning
- Upplevelsevärden
- Stolthet/varumärkesbyggande för staden
- Enklare att attrahera arbetskraft

Sammanfattning förstudie

- Linköping behöver reseanledningar av såväl nationell men framförallt internationell karaktär för att bli attraktivare också att besöka
- Linköping är i behov av en eller flera anläggningar/verksamheter som lockar besökare året runt och gärna med fokus på barnfamiljer
- Initiativ från Martin Widmark där LasseMaja är ett starkt varumärke
- Koncept
- Jämförelse bra och mindre bra exempel i Sverige. Astrid Lindgrens Värld, Mumin, Alfons Kulturhus, Salvestaden, Medeltidens Värld, Universeum m.m.
- Möjlig placering och driftform
- **Behov av fördjupade studier**

Urval Svenska temaparker (2017)

Liseberg	Göteborg	3 100 000
Kolmården	Norrköping	700 000
Astrid Lingrens Värld	Vimmerby	491 000
Skara Sommarland	Skara	285 000

Andra besöksmål (2014)

Junibacken	Stockholm	400 000
Abba The museum	Stockholm	300 000
Muminvärlden	Åbo	250 000
Alfons kulturhus	Göteborg	62 000

TOP 25 AMUSEMENT/THEME PARKS WORLDWIDE

RANK	PARK Location	% CHANGE	ATTENDANCE 2015	ATTENDANCE 2014
1	MAGIC KINGDOM at Walt Disney World, Lake Buena Vista, FL, U.S.	6.0%	20,492,000	19,332,000
2	DISNEYLAND, Anaheim, CA, U.S.	9.0%	18,278,000	16,769,000
3	TOKYO DISNEYLAND, Tokyo, Japan	-4.0%	16,600,000	17,300,000
4	UNIVERSAL STUDIOS JAPAN, Osaka, Japan	17.8%	13,900,000	11,800,000
5	TOKYO DISNEY SEA, Tokyo, Japan	-3.5%	13,600,000	14,100,000
6	EPCOT at Walt Disney World, Lake Buena Vista, FL, U.S.	3.0%	11,798,000	11,454,000
7	DISNEY'S ANIMAL KINGDOM at Walt Disney World, Lake Buena Vista, FL, U.S.	5.0%	10,922,000	10,402,000
8	DISNEY'S HOLLYWOOD STUDIOS at Walt Disney World, Lake Buena Vista, FL, U.S.	5.0%	10,828,000	10,312,000
9	DISNEYLAND PARK AT DISNEYLAND PARIS, Marne-la-Vallée, France	4.2%	10,360,000	9,940,000
10	UNIVERSAL STUDIOS at Universal Orlando, FL, U.S.	16.0%	9,585,000	8,263,000
11	DISNEY'S CA ADVENTURE, Anaheim, CA, U.S.	7.0%	9,383,000	8,769,000
12	ISLANDS OF ADVENTURE at Universal Orlando, FL, U.S.	8.0%	8,792,000	8,141,000
13	CHIMELONG OCEAN KINGDOM, Hengqin, China	36.0%	7,486,000	5,504,000
14	EVERLAND, Gyeonggi-Do, South Korea	0.6%	7,423,000	7,381,000
15	OCEAN PARK, Hong Kong SAR	-5.2%	7,387,000	7,792,000
16	LOTTE WORLD, Seoul, South Korea	-3.9%	7,310,000	7,606,000
17	HANGZHOU SONGCHENG PARK, Hangzhou, China	25.5%	7,289,000	5,810,000
18	UNIVERSAL STUDIOS HOLLYWOOD, Universal City, CA, U.S.	4.0%	7,097,000	6,824,000
19	HONG KONG DISNEYLAND, Hong Kong SAR	-9.3%	6,800,000	7,500,000
20	NAGASHIMA SPA LAND, Kuwana, Japan	4.3%	5,870,000	5,630,000
21	EUROPA-PARK, Rust, Germany	10.0%	5,500,000	5,000,000
22	SEAWORLD FL, Orlando, FL, U.S.	2.0%	4,777,000	4,683,000
23	TIVOLI GARDENS, Copenhagen, Denmark	5.7%	4,733,000	4,478,000
24	DE EFTELING, Kaatsheuvel, The Netherlands	6.4%	4,680,000	4,400,000
25	SONGCHENG LIJIANG ROMANCE PARK, Lijiang, China	170.4%	4,678,000	1,730,000
TOP 25 TOTAL ATTENDANCE 2015			235,568,000	220,920,000
TOP 25 TOTAL ATTENDANCE 2014			5.4%	223,450,000

VISIT
LINKÖPING
& CO

Lokaliseringsstudie

VISIT
LINKÖPING
&CO

Förstudie

- Inhämta kunskap om vad ett Science Center är
- Hur många besökare har svenska Science Centers?
- Vad erbjuder Linköping och regionen?
- Är teknik en reseanledning?

Teknik

- en anledning för att etablera ett nytt besöksmål i Linköping?

En förstudie om hur Linköping kan dra nytta av sin profil som teknikstad och sina teknikinriktade besöksmål för att attrahera fler besökare.

Författad av Josefine Schön, Visit Linköping & Co
Mars 2017

Associationer Linköping

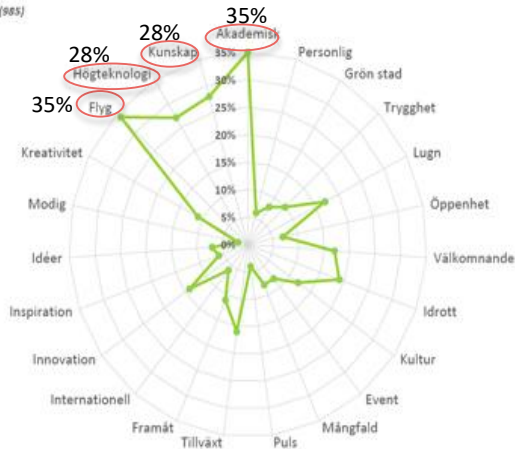
Svenskar utanför Linköping

Utöver de mer hårda värdena är bilden av Linköping också en lugn och välkomnande stad, som står för innovation och tillväxt

Position – Linköping

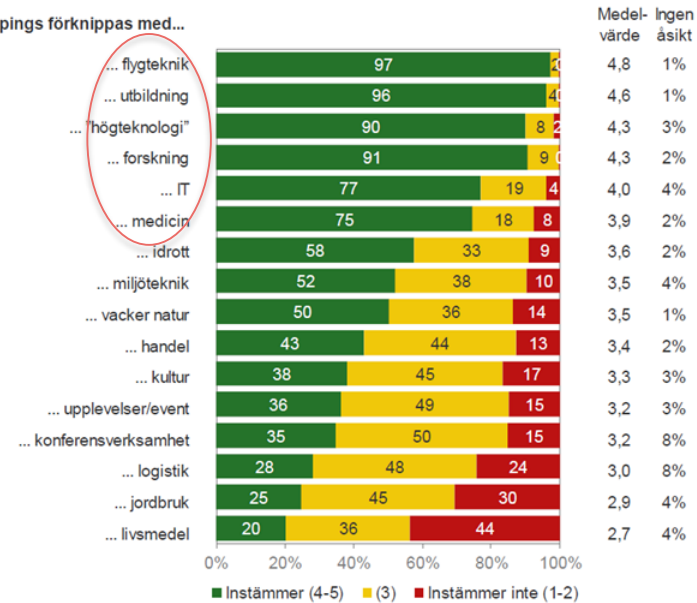
Fråga 11. Nu kommer ett antal ord/begrepp som andra personer har använt för att beskriva Linköping? Markera vilka av följande ord/begrepp som stämmer överens med din bild av Linköping.

Bas: Känner till Linköping (883)

Linköpingbor

Linköpings förknippas med...

Tekniska upplevelser i Linköping

Antal besökare 2017

- Flygvapenmuseum, 178 039 besökare (fri entré)
- Fenomenmagasinet, 43 706 besökare
- IT-Ceum (del av Östergötlands museum), 109 900 besökare (hela museet)
- Göta Kanal/Bergs Slussar
- Kinda Kanal
- (VisualiseringsCenter C i Norrköping, ca 150 000 besökare)

Sveriges 19 Science Centers

Antal besökare 2016

1	Universeum	Göteborg	551 000
2	Tekniska Museet	Stockholm	300 178
3	Tom Tits Experiment	Södertälje	166 000
4	Science Center Malmö	Malmö	165 837
5	Visualiseringscenter C	Norrköping	115 000
6	Teknikens hus	Luleå	99 249
7	Innovatum SC	Trollhättan	80 000
8	Upptech	Jönköping	61 627
9	Technichus	Härnösand	60 000
10	Molekylverkstan	Stenungsund	51 220
11	Framtidsmuseet	Borlänge	49 007
12	Kreativum	Karlshamn	48 618
13	Fenomenmagasinet	Linköping	43 334
14	Vattenhallen SC	Lund	42 000
15	Balthazar SC	Skövde	41 129
16	Dalénium SC	Stenstorp	30 000
17	Fenomenalen SC	Visby	16 191
18	Xperiment	Oskarshamn	7703
19	Navet	Borås	i.u.

SVENSKA Science
Centers

VISIT
LINKÖPING
& CO

Sammanfattning förstudie

- Förstärk bilden av Linköping som teknikstad med fler reseanledningar och utveckla befintliga teknikinriktade besöksmål för att attrahera fler besökare.
- Göta Kanalbolag kommer att skapa ett besökscenter vid Bergs slussar som bl.a. ska visa på kanalens historia, ingenjörskonst och teknik.
- Möjligt involvera det teknikinriktade näringslivet i processen att utveckla tekniska attraktioner i Linköping. Viktigt att ta vara på deras kunnande och eventuella finansieringsvilja.
- Det är av stor betydelse att säkerställa att de besöksmål som finns/kommer utvecklas/byggas ska fortsätta att komplettera varandra och utvecklas inom interaktivitet via ny teknik.
- Visualiseringscenter C i Norrköping inkluderas i den lokala marknaden.
- Ny lämpligare placeringen av Fenomenmagasinet bör utredas .
- **En utredning bör skyndsamt göras för att utreda möjligheter och finansiell analys för ett nytt utvecklat teknikrelaterat besöksmål i Linköping.**

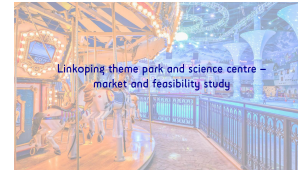

Linköping theme park and science centre –
market and feasibility study

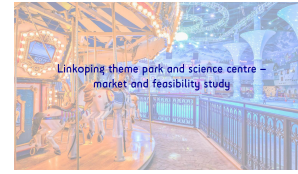
VISIT
LINKÖPING
& CO

LDP – Leisure Development Partners

- Londonbaserat företag
- 55 års erfarenhet
- Internationella experter
- Anlitade av tex. Disney, Warner Bros, Tivoli, Tour Eiffel, Svenska nöjesparksföreningen m.fl.
- Nationell och Internationell benchmark (jämförelser)
- Rapporten bygger på uppskattningar, antaganden och annan information som utvecklats av LDP från sin oberoende forskningsinsats, allmän kunskap om branschen och andra jämförbara rapporter och offentligt tillgängliga forskningsinsatser/undersökningar.

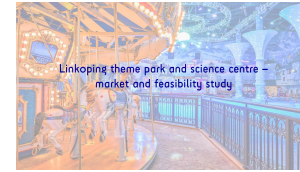

Metod

- Upptagningsområde - invånare
- Marknad – turister
- Jämförelse av olika anläggningar
- LDP utgår ifrån att attraktionen drivs med högsta standard och av erfarna operatörer från start.
- LPD utgår också från att aktören återinvesterar och arbetar med marknadsföring på ett professionellt sätt.
- Entertainment Value (pris/h)/en uträkning i förhållande till den tid man spenderar på anläggningen och entreavgift.

Summaring LDP

Science Center

- Investeringskostnad ca 100 MSEK (exkl. ev infrastruktur)
- Ca 102 000 besökare (+60 000 i jämförelse med Fenomenmagasinet)
- Ca 23 nya arbetstillfällen i kommunen
- Ca 18 MSEK Turistekonomiska effekter

LasseMajas Valleby case

- Ny reseanledning till Linköping och regionen
- Investeringskostnad ca 433 MSEK (exkl. ev infrastruktur)
- Ca 301 000 besökare (104 000 turister)
- Ca 98 nya arbetstillfällen i kommunen
- Ca 136 MSEK Turistekonomiska effekter

Economic impact assessment (EIA) for proposed theme park & science centre

	Annual, ongoing impacts (based on stable year 2024 figures)				One-off impact (based on 2020 build)	
	Monetary (direct & indirect) impact	Job creation (direct & indirect)	Induced tourist visits (indirect only)	Induced tourist spend (indirect only)	Construction (direct & indirect) monetary impact	Construction job creation (direct & indirect)
Theme park	SEK 136,288,454	98	51,794	SEK 58,983,069	SEK 469,113,343	1,216
Science center	SEK 18,758,433	23	22,010	SEK 25,326,487	SEK 63,637,758	165

Jämförelse Svenska Temaparker

	Antal anställda (sysselsättning helår)	Turisteffekt (antal gästnätter)	Turist-ekonomisk effekt (SEK)
Astrid Lindgrens Värld	168	239 989	246 708 730
Furuvik	76	32 540	32 400 040
Gröna Lund	497	190 552	230 068 692
Gustavsvik	70	129 766	132 356 525
Kolmården	471	224 945	231 243 460
Liseberg	1172	904 858	1 104 885 930
Parken Zoo	90	42 531	42 469 350
Skara Sommarland	92	112 693	114 242 505

*Källa: LDP, 2014

VISIT
LINKÖPING
& CO

PwC

- Granskat och analyserat LDP:s studie
- Grundförutsättningar

I grundscenariot antas parken ägas och drivas till 100% av en privat aktör med ett marknadsmässigt avkastningskrav.

Prognosen tar inte kostnad för mark i beaktande, vilket innebär att kommunen förutsätts stå för marken i tillägg till driftbidrag.

PwC - Investering

- LDP har beräknat den initiala investeringskostnaden för parken till drygt 400 miljoner kronor. **Då parkens utformning inte är beslutad i detalj baseras investeringskostnaden på ett estimat utifrån liknande etablerade parkers investeringskostnad per besökare.**
- LDP har utgått från att parken främst består av levande miljöer snarare än åkattraktioner som generellt är mer kapitalintensiva.
- Inga ytterligare kostnader för infrastruktur förväntas då kommunen antas upplåta mark till temaparken som genererar nya arbetstillfällen och lockar besökare till staden. Förutsatt att lokalisering inte innebär att ingen väg behövs fram till temaparken.
- **Nya investeringar om 6-12 miljoner kronor per år** antas krävas för att säkerställa att parken uppdateras med nya attraktioner för att locka nya besökare och uppnå det prognostiserade besöksantalet.

PWC - tre alternativa modeller för drift & finansiering

1. Start-och driftbidrag till privat investerare

En privat aktör äger och driver parken medan kommunen betalar ett startbidrag och därefter ett årligt driftbidrag för att täcka den privata investerarens avkastningskrav. Bidragen belastar kommunens resultaträkning.

2. "Arenamodellen"

Kommunen äger parken via något av kommunens bolag och står därmed för merparten av investeringarna men låter en privat aktör driva parken under en längre period, exempelvis 15-25 år. Driftbolaget betalar hyra till kommunen. Detta är en vanligt förekommande modell för ägande och drift av arenor.

3. Samägande

Vid samägande mellan kommunen och en privat investerare får den privata aktören med hjälp av preferensaktier förtur till utdelning.

Slutsats

Genom att äga fastigheterna enligt "Arenamodellen" kan kommunens kapitaltillskott **aktiveras på balansräkningen utan den betydande resultatpåverkan** som driftbidragsmodellen innebär. Dessutom säkrar kommunen **inflytande över framtida investeringsbeslut** och kan sannolikt låna till lägre ränta än en privat aktör.

Samägande med en privat aktör kan potentiellt bli komplicerat givet ägarnas skilda avkastningskrav och den oenighet i framtida investeringsbeslut som kan komma att uppstå till följd av detta.

Modellerna ovan innebär att **kommunen ger stöd till projektet för att öka investeringens attraktivitet**. När det finns ett konkret och detaljerat förslag framme gällande genomförandemodell måste därför **en juridisk prövning göras om modellen är förenlig med reglerna om otillåtet statsstöd**. Detta är praxis vid alla situationer då en privat aktör får offentligt stöd. Vi kan dock konstatera att det finns **exempel på liknande modeller i Sverige som har kunnat genomföras inom ramen för regelverket**.

Summering PwC – case LasseMajas Valleby

Förväntningar från investerare

- Delaktig kommun
- Förväntan om kommuns infrastrukturhantering
- Tre alternativa modeller för drift och finansiering

